

ALUTAGUSE VALLAVOLIKOGU

OTSUS

Lisaku

26. november 2020 nr 292

Alutaguse valla Estonia pumphüdroelektrijaama detailplaneeringu kehtestamine

Alutaguse valla Estonia pumphüdroelektrijaama detailplaneeringu koostamine ja keskkonnamõju strateegiline hindamine (edaspidi *KSH*) algatati Alutaguse Vallavolikogu 23.08.2018 otsusega nr 96. Detailplaneeringu koostamisest huvitatud isik on Eesti Energia AS. Planeerimisseaduse § 124 lõike 7 kohaselt lähtutakse detailplaneeringu menetlemisel üldplaneeringu menetlemisele ettenähtud nõuetest, kui detailplaneeringu koostamisel on nõutav keskkonnamõju strateegiline hindamine.

Planeeringuala asub Alutaguse vallas Väike-Pungerja külas Estonia kaevanduse territooriumil olemasolevast aherainepuistangust põhjas. Planeeringuala hõlmab Puistangu (49802:002:0396, jäätmeoidlamaa 100%) kinnistut ja osaliselt Estonia tööstusala (49802:002:0450, tootmismaa 75% ja jäätmeoidlamaa 25%) kinnistut. Tegemist on olemasoleva tööstusmaastikuga, kus asub olemasolev aherainepuistang kõrgusega maksimaalselt 60 meetrit. Planeeringuala suuruseks on ligikaudu 65 ha.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on leida kõige optimaalsemad tingimused Estonia pumphüdroelektrijaama (edaspidi *PHEJ*) rajamiseks elektritootmise ja Eesti elektrisüsteemi tasakaalustamise eesmärgil, kasutades ära suurtööstuse ja kaevandamise tagajärjel tekkinud tehiskeskkonda - Estonia kaevanduse tööstusterritooriumi osaliselt aheraine-puistanguga kaetud ala ning maa-aluseid kaeveõõnsusi. Maapealse alustarindi ehitusmaterjalina kavandatakse kasutada teiste võimalike ehitusmaterjalide asemel põlevkivi kaevandamise käigus tekkinud aherainet (kaevandusjäätmete taaskasutus). Lisaks planeeritavale PHEJ-le annab võimaluse taastuenergia osakaalu suurendamiseks ka PHEJ maapealse alustarindi lõunanõlva kavandamine selliselt, et sinna on võimalik rajada päikesepark.

Detailplaneeringuga tehakse ettepanek olemasolevast Estonia tööstusala katastriüksustest eraldada maa-ala ja liita see olemasoleva Puistangu katastriüksusega. Planeeritava krundi suurus on 651 054 m², planeeringujärgne sihtotstarve on 100% elektrenergia tootmise ja jaotamise ehitise maa (OE) ja katastri sihtotstarve 100% tootmismaa.

PHEJ on oma olemuselt paindlik elektritootmise üksus, mille töörežiime on võimalik väga lühikese perioodi jooksul kergesti muuta ja vahetada – elektrenergia tarbimine muuta elektrenergia tootmiseks. Pumphüdroelektrijaama tööpõhimõte seisneb maapealse ja maa-aluse reservuaari kõrguste vahe energeetilises ärakasutamises: madala elektrihinna juures või elektrisüsteemi tootmisvõimsuste ülejääkide korral pumbatakse vesi alumisest reservuaarist ülemisse (elektrenergiat tarbitakse) ning kõrge elektrihinna juures või tootmisvõimsuste puudujäägi korral süsteemis lastakse vesi omakorda ülemisest reservuaarist alumisse (toodetakse elektrit).

Hoonestusala käsitletaval alal on määratud maksimaalse võimalikuna. Lubatud maksimaalne ehitusõigus hoonetele ja rajatistele on 520 843 m², täisehitus 80%. PHEJ koosneb maapealsest ning maa-alusest osast ja neid ühendavatest rajatistest. PHEJ koguvõimsus on kuni 50 MW, sh reservuaaride (nii maapealse kui ka maa-aluse reservuaari) kasulik maht kuni 500 000 m³.

Detailplaneeringuga on kavandatud maapealse alustarind ülemisele veereservuaarile suhtelise kõrgusega kuni 100 m.

Detailplaneeringu lahenduses on välja toodud võimalikud neli alternatiivset lahendust, millede puhul võimalikud kõrgused rajatavale alustarindile maapinnal oleks vastavalt kas 45 m, 65 m, 85 m või 100 m. Veereservuaaride kasulik maht vastavalt 500 000 m³, 450 000 m³, 400 000 m³ ja 350 000 m³. Tegelik veekogus võib olla 10-15% suurem ning see täpsustub hilisema projekteerimise käigus. Alternatiivsed lahendused põhinevad asjaolul, et ülemise veereservuaari maapealse alustarindi suhteline kõrgus, selle rajamiseks vajalik aheraine kogus, veereservuaaride kasulik maht ja alustarindi püstitamise aeg on omavahel seotud ning ühe näitaja muutumisel muutuvad ka teised näitajad.

Lähtuvalt Kaitseministeeriumi esitatud seisukohtadest on detailplaneeringu koostamise ajal riigikaitseliste objektide töövõime tagamise vajadusest lähtuvalt alustarindi võimalik kõrgus kuni 45 meetrit. Kõrgema kui 45 m alustarindi realiseerumine on võimalik üksnes juhul, kui riigikaitseliste objektide töövõime tagamiseks rakendatakse kompensatsioonimeetmeid. Alustarindi realiseeritav kõrgus selgitatakse välja järgnevate loamenetluste ja projekteerimise käigus ning tihedas koostöös Kaitseministeeriumiga.

Detailplaneeringuga kehtestatakse maksimaalne võimalik ehitusõigus. Tegelikult realiseeritav ehitusõigus täpsustatakse PHEJ projekteerimise käigus, lähtudes läbiviidavate uuringute ja mõjuhindamise tulemustest ning ametiasutuste seisukohtadest. Mitmesuguste lahendusvariantide olemasolu korral tuleks võimaluse korral eelistada sellist lahendust, millega kaasnevad väiksemad keskkonnahäiringud.

Detailplaneering on kooskõlas Alutaguse valla üldplaneeringuga (kehtestatud Alutaguse Vallavolikogu 29.10.2020 otsusega nr 285), milles on arvestatud võimalusega pumphüdroelektrijaama kavandamiseks Estonia kaevanduse alale ning viidatud koostatavale detailplaneeringule ja mõjude hindamise läbiviimisele.

Üldplaneeringu koostamisega koos viidi läbi detailplaneeringu KSH, mille käigus anti hinnang kavandatava PHEJ rajatavate objektide kohta ning lähtudes olemasolevast teabest ka maa alla rajatavate objektide (veereservuaar, šahtid ja muud rajatised) ja PHEJ ehitus- ja töötamisega seotud keskkonnamõjude kohta. Detailplaneeringu koostamisega ja KSH läbiviimisega samaaegselt ei koostatud PHEJ tehnoloogilist projekti ja ehitusprojekti (eelprojekti), samuti ei ole teostatud ehitusgeoloogilisi, geotehnilisi ja hüdrogeoloogilisi uuringuid ning seetõttu ei ole PHEJ keskkonnamõju hindamist võimalik läbi viia algatamise otsuses märgitud täpsusastmes (KMH täpsusega). Kavandatav tegevus on kirjeldatav põhimõttelise ehitusliku kontseptsioonina (visioonina), mille keskkonnamõju on hinnatud KSH tasandil.

Detailplaneeringu koostamisel võeti arvesse KSH tulemusi. Olulise negatiivse keskkonnamõju vähendamiseks või vältimiseks kavandati leevendusmeetmeid, et leida keskkonda kõige vähem kahjustav tegevusvariant. Mõju saab vähendada nii tehniliste vahenditega kui ka valides tegevusaega. KSH ülesanne ei olnud esitada leevendus- ja/või vältimismeetmeid olemasoleva olukorra parandamiseks, vaid eelkõige leida viis, kuidas olemasolev olukord ei halveneks seoses PHEJ rajamisega. KSH aruandes toodud meetmed on kirjeldatud detailplaneeringu seletuskirja peatükis 3.6.1 Ettepanekud leevendusmeetmete rakendamiseks. KSH käigus välja töötatud leevendusmeetmeid tuleb arvesse võtta PHEJ ehitusprojekti koostamisel ning vajadusel neid täiendada ja täpsustada projekteerimise etapis, kui on täpsemalt teada PHEJ ehituslik ja tehnoloogiline lahendus, eriti selle maa-alune osa, ning ehitustööde läbiviimise tehnoloogia ja käitamisaegne töörežiim.

Detailplaneering ja KSH aruanne on kooskõlastatud Politsei- ja Piirivalveametiga, Terviseametiga, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga, Keskkonnaametiga,

Lennuametiga, Maa-ametiga, Kaitseministeeriumiga, AS-ga Elering, Maanteeametiga, Muinsuskaitseametiga, Keskkonnaministeeriumiga ja Päästeametiga.

Alutaguse Vallavolikogu võttis 27.08.2020 otsusega nr 272 Alutaguse valla Estonia PHEJ detailplaneeringu vastu ja suunas avalikule väljapanekule. Detailplaneeringu avalik väljapanek toimus ajavahemikul 14.09.2020–13.10.2020 Mäetaguse teenuskeskuses ja valla veebilehel.

Avaliku väljapaneku ajal ei esitatud planeeringulahenduse kohta ühtegi arvamust, mistõttu avaliku väljapaneku tulemuste avalikku arutelu ei korraldatud.

Rahandusministeerium andis 03.11.2020 kirjaga nr 14-11/7407-2 heakskiidu Alutaguse valla Estonia pumphüdroelektrijaama detailplaneeringule.

Lähtudes eeltoodust ja võttes aluseks kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkti 31, planeerimisseaduse § 91 ja § 142 lõiked 7 ja 8

Alutaguse Vallavolikogu

o t s u s t a b:

1. Kehtestada Alutaguse valla Estonia pumphüdroelektrijaama detailplaneering (Skepast&Puhkim OÜ, töö nr 2019-0012).
2. Käesoleva otsuse peale võib esitada Alutaguse Vallavolikogule vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse teadasaamise päevast või päevast, millal oleks pidanud otsusest teada saama või esitada kaebuse Tartu Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavakstegemisest.
3. Otsus jõustub selle teatavakstegemisest.

/allkirjastatud digitaalselt/

Raivo Raap
Volikogu esimees